

СИЛАБУС КУРСУ ОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТА ЗА ВИДАМИ, ВОКАЛ КУРС ВОКАЛ

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Рік навчання: I, II, III; Семестр: 2, 3, 4, 5
Кількість кредитів: 4
Мова викладання: **українська.**
Керівник курсу:

Цапенко Неля Василівна - викладач
кафедри музичне мистецтво естради

Контактна інформація: nellita4@gmail.com

Прореєвіти освітнього компоненту: Сольфеджіо, Теорія музики, Гармонія, Аналіз музичних творів, Історія світової естради, Історія української естради, Майстерність актора, Постановка голосу та музичного апарату.

Постреєвіти освітнього компоненту: Клас ансамблю, Історія світової музики, Історія української музики, Гармонія, Методика і практика роботи з ансамблем, Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару, Концертно-виконавська практика, Звукорежисерська практика

Призначення освітнього компоненту

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Додатковий інструмент за видами, вокал» Курс Вокалу

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.	ПРН 14

Для ОП «Звукорежисура»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1

Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Додатковий інструмент зва видами, вокал», Курс Вокалу сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетентності (СК):

Загальні та спеціальні компетентності, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності ЗК	
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні компетентності (СК)	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Спеціальні компетентності (СК) для ОП «Звукорежисура»	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності у звукорежисурі.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у діяльності звукорежисера.
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.
СК 20	Здатність вирішувати технологічні завдання в процесі роботи зі звуковим обладнанням.

У сучасній музиці естрадний спів займає особливе місце. На відміну від класичного вокалу, що виріс із духовної музики, естрадний вокал виник із побутового фольклору різних культур і відрізняється різноманітністю форм і напрямів. Незважаючи на це, він базується на тих самих фізіологічних принципах у роботі голосового апарату, що і класичний, і являється предметом вокальної педагогіки.

На сьогоднішній день кількість бажаючих професійно навчатися співу зростає. Абітурієнтів не лякають проблеми навчання та подальшого працевлаштування, кожен упевнений, що успішно засвоїть необхідні знання та навички і його голос зазвучить як у видатних вокалістів.

Сучасний педагог – це творча індивідуальність, яка володіє оригінальним проблемно-педагогічним і критичним мисленням, творець різноманітних розробок, які опираються на передовий світовий досвід і нові технології навчання, адже саме поняття творчості передбачає створення чогось нового.

Мета курсу:

- ознайомити здобувачів освіти з відомостями про музичну спадщину всіх часів і народів;
- сформувати вокальні навички та техніки;
- розвинути художньо-виконавський смак;
- дати знання, необхідні для різноманітної творчої діяльності;
- навчити вирішувати проблему вокально-педагогічного репертуару.

Завданням курсу є розкриття творчих можливостей особистості, удосконалення звучання голосу здобувача, його тембрового забарвлення та динамічної яскравості.

Заняття із сольного співу передбачають, насамперед, практичну діяльність у формі індивідуальних занять зі спеціальності в аудиторії, обладнаній сучасною звукоакустичною апаратурою та професійним мікрофоном.

Практична спрямованість

Голосовий апарат, голосові зв'язки, голосовий режим, діафрагма, вдихаючі і видихаючі м'язи, співоче дихання, опора звука й опора дихання, артикуляційний апарат: язик, нижня щелепа, губи, надгортанник, резонатори: головні – лобні та гайморові пазухи, глотка, порожнини рота і носа, губні – порожнина грудної клітки, трахея, бронхи, резонуючі поверхні – надгортанник, м'яке піднебіння, зуби, співочий зівок, передчуття звука (уявний звук), звукоутворення, звуковедення, інтонування, «атака» звука (уявний звук), динаміка звука, енергетична амплітуда звучання голосу, форсований звук, висока вокальна позиція звучання голосу, діапазон, регістри, перехідні звуки, примарний тон, зона, тембр, обертони, теситура, розспівування, вокальні вправи: спів на одній ноті, спів інтервалів секунди, тризвука, арпеджіо, різних комбінацій інтервалів і стрибків, вокальна техніка, технічні прийоми звуковедення, вокалізація *legato*, *staccato*, хроматизми, кантілена, різні метроритми, музична термінологія, музичний аналіз твору, культура вокального слова, словесні наголоси та сильні долі в музиці, акомпанемент, творче осмислення задуму авторів твору, смислові наголоси, завершеність усвідомлення фрази, акторське проживання змісту твору, вокальний образ, відчуття співавторства, динаміка самовираження, творче уявлення, емоційно-психологічне виявлення творчого задуму, емоційно-сміслової логіки розвитку вокального твору, енергетика розвитку кульмінації, виразність акторської пластики, енергетика акторського руху, ракурси, хореографічна пластика, фізіологічні й акустичні явища співочого голосу, «субтон», відчуття «часу» в музиці та співі, риси особистості, імідж, манера виконання, професійне спілкування зі слухачем, акустична звукопідсилювальна апаратура, професійний мікрофон, індивідуальні параметри настроювання акустичної звукопідсилювальної апаратури.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години	завдання для самостійної роботи
МОДУЛЬ 1. Теоретичні та практичні основи роботи голосового апарату			
I курс, II семестр			
1	Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.	2	Підготовка програми для ознайомлення з навичками.
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	Тема 2. Будова та робота голосового апарату. Робота над програмними	10	<i>Завдання:</i> Пошук примарних тонів свого голосу, позначення нотами початку та кінця примарних тонів. Запис по

	творами		пам'яті вправ, які були дані на уроці, у формі нот з підписом складів або голосних. Запис по пам'яті у формі основних тез і понять даного на уроці матеріалу. Конспектування по пам'яті основних тез про знаходження правильного звукоутворення на різних голосних звуках. Відпрацювання звукоутворення в середині діапазону із закритим ротом і поступово на різних голосних. Завдання для дихання. Відпрацювання на дихання вправ, даних викладачем у процесі роботи в класі. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи..
9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16	Тема 3. Співацьке дихання. Вивчення 3-4 творів	18	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи. <i>Завдання</i> Вправи із закритим ротом на звукоутворення в усьому діапазоні голосу. Вивчення своїх тембральних барв голосу, розрізнення головного резонатора від грудного, користуючись точкою звукоутворення. Знаходження прикладів атаки звука (твердої, м'якої, при-дихової) у вокальних творах. Вправи на дихання (тема 3) та енергію атаки.
МОДУЛЬ 2. Дихання. Резонатори. II курс, III семестр			
1, 2, 3, 4	Тема 4. Процес звукоутворення	7	Аналіз методичної, наукової літератури з питань теми аудиторної роботи. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи. <i>Завдання</i> Контроль чистоти інтонування. Запис на аудіокасету власного співу. Виявлення недоліків, аналіз, виправлення. Відпрацювання вправ, які були дані на уроці, на якість «близького», чіткого звука та на політність звука.
5, 6, 7, 8	Тема 5. Відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	8	Аналіз методичної, наукової літератури теоретичний аналіз програмного матеріалу. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи. <i>Завдання</i> Виконання роботи над літературним текстом пісні, яку розпочали на уроці: розбір речення, виділення головного слова в кожному реченні, фразі, на яких робиться наголос, розстановка логічного наголосу. Визначення зв'язку музичної фрази зі змістом тексту. Вправи на якість «близького», чіткого звука. Вправи для губних внутрішніх і зовнішніх м'язів: – на рахунок «1» губи витягнути в дудочку; – на рахунок «2» розтягнути до вух; – зімкнути губи, розтягнути по колу, потім проти кола.
9, 10, 11, 12	Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Робота над програмними творами	8	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи. <i>Завдання</i> Вправи на чіткість приголосних із взаємодією з голосними. Дотримання чіткої роботи язика з посилом на верхні зуби.
13, 14, 15, 16	Тема 7. Охорона голосу.	7	Аналіз методичної, наукової літератури теоретичний аналіз програмного матеріалу. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами

			<p>аудиторної роботи.</p> <p><i>Завдання</i></p> <p>Вправи на затримку дихання та організацію опори звука. Із закритим ротом чіткий видих носом із подачею черевних м'язів; зафіксований видихом звук подати, натиснувши повітря, починаючи від слабкого до найбільш сильного; починати затримку від 10–15 до 30–40 сек.</p>
<p>МОДУЛЬ 3. Удосконалення співочих навичок.</p> <p>II курс, IV семестр</p>			
1, 2, 3, 4	Тема 8. Робота над розширенням діапазону	10	<p>Аналіз програмного технічного матеріалу. Записати тези в опорний конспект.</p> <p>Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.</p> <p><i>Завдання</i></p> <p>Пошук тембральної окраси. Вправи на рухливість голосу.</p> <p>Вправи на формування перехідних звуків.</p> <p>Робота над вокальним твором: розуміння його ідеї, відчуття енергетичного поєднання з цим твором.</p>
5, 6, 7, 8	Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією.	10	<p>Аналіз методичної, наукової літератури з питань теми аудиторної роботи. Записати тези в опорний конспект.</p> <p>Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.</p> <p><i>Завдання</i></p> <p>Дикція та артикуляція. Збільшення декламаційно голосних і приголосних звуків, ніби «висікаючи на камені». Робота над округленням голосних: голосна в «першому» та «другому роті», фіксуючи позиційно високо округлену гортань.</p>
9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16	Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	10	<p>Аналіз методичної, наукової літератури теоретичний аналіз програмного матеріалу. Записати тези в опорний конспект.</p> <p>Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.</p> <p><i>Завдання</i></p> <p>Вправи на перехідні звуки, на legato. Відпрацювання схеми переходу від основного регістру до іншого.</p> <p>Формування навичок відчуття високої співочої позиції (фіксація моменту позіхання). Відпрацювання чіткості інтонації, без заниження і завищення інтонування звука. Запис виконання цієї вправи на аудіокасету, усунення недоліків.</p> <p>Розуміння ідеї твору, відчуття власного художнього бачення вокалізації та образності.</p>
<p>МОДУЛЬ 4. Регістри.</p> <p>II курс, V семестр</p>			
1, 2, 3, 4	Тема 11. Середній регістр голосу.	7	<p>Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.</p> <p><i>Завдання</i></p> <p>Вправи на філірування звука та динамічні відтінки.</p> <p>Робота над удосконаленням тембрового забарвлення голосу у взаємодії з вокальною технікою.</p> <p>Вправи на збагачення вокалізації.</p>
5, 6, 7, 8	Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Робота над програмними творами	7	<p>Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи. Аналіз програмного технічного матеріалу. Записати тези в опорний конспект</p> <p><i>Завдання</i></p> <p>Імпровізація знайомих мелодій.</p> <p>Відпрацювання вправ на хроматизми, тріолі, форшлаги.</p> <p>Рухливість мелодики.</p> <p>Акторське бачення здобувачем освітливокального твору.</p>

9, 10, 11, 12	Тема 13. Тембральні відтінки голосу.	8	Відпрацювання широких інтервальних стрибків. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи. <i>Завдання</i> Удосконалення технічних прийомів Метроритмічна структура. Відчуття ритму, володіння засобами поліритмії. Постійна робота над вивченням традицій пісенної спадщини українського народу. Пошук нових форм сучасної естрадної пісні у взаємодії з народною піснею. Розвиток власного творчого натхнення для створення свого, нового напрямку.
13,1 4,15, 16	Тема 14. Перехідні звуки та згладжування реєстрів. Робота над програмними творами	8	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи. Аналіз програмного матеріалу. Записати тези в опорний конспект. <i>Завдання</i> Імпровізація в різних жанрах естрадного вокального мистецтва: джаз, фольк, соул та ін. Вправи на мелізми, філірування звука, динаміку. Закріплення знань і навичок володіння вокальною технікою і майстерністю.
	Диференційований залік		
	ВСЬОГО	120	

Самостійна робота

Рекомендації для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного співу.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмінь і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного співака, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях славетних співаків і композиторів – В.Івасюка, Н.Яремчука, С.Ротару, В. Гмирі, та інших, постійно поглиблювати свої пізнання в галузі акторського мистецтва. Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному уроці.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

- самостійно розспівуватись, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

Майбутньому артисту естради необхідно розширювати свої професійні творчі уявлення, прослуховуючи записи виступів видатних майстрів всесвітнього рівня, аналізуючи стиль виконання, емоційно-психологічну насиченість співу, вокально-технічний рівень тощо. Така самостійна робота допоможе формуванню художнього смаку та пошуку власної виконавської манери. Важливо при самостійній роботі дотримуватись режиму: підтримання загальної фізичної форми, здорового харчування, загартовування організму. Необхідно навчитись

керувати своїми емоціями, не витрачаючи зайвої енергетики свого організму. Здобувач вищої освіти повинен бути зацікавленим і цілеспрямованим у навчанні.

Індивідуальні заняття

Серед багатьох сучасних принципів високої професійної підготовки здобувача освіти під час вивчення освітнього компоненту «Спеціальний клас за видами» на ключових позиціях є індивідуально орієнтований підхід до здобувачів вищої освіти, що означає врахування індивідуальних особливостей особистості.

Індивідуальні заняття зі здобувачем освітзорієнтовані на:

- мотивацію та установку особистості, процесуальних характеристик мислення, обсягу оперативної пам'яті
- рівень сформованості індивідуального стилю діяльності
- інтегративної діяльності нервової системи

Індивідуальні завдання курсу Спеціальний клас за видами. Сольний спів передбачає:

- Усвідомлення свого голосу як власний «музичний інструмент».
- Розуміння поняття індивідуального тембрового забарвлення голосу.
- Розвиток відчуття висотних й ладових співвідношень звуків у межах власного діапазону, метроритмічну організованість.
- Розвиок сценічної культури під час публічного виступу.
- Виконання індивідуальних вокально-технічних прийомів, манери та стилістику під час виконання естрадних та джазових творів
- Розвиток та відчуває звукової перспективи, вокальнохудожню міру під час роботи з мікрофоном
- Демонстрація виконавської взаємодії з концертмейстером, ритм-секцією та інструментальним ансамблем
- Втілення художньообразний зміст вокального твору: усвідомлення, оформлення вірними логічними наголосами, із зав'язкою, розвитком, кульмінацією і завершенням фрази
- Розвиток самостійного опрацювання вокальних творів, створення вокальних транскрипцій обраних творів.

Рекомендована література

1. Баско О. А. Техніка джазової вокальної імпровізації в процесі підготовки естрадних співаків. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 91 с.
2. Бобул І. В. Жанрові форми та стильові конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця XX – початку XXI століття: дис. ... канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Київ, 2018. 219 с.
3. Бовсунівська Н.М., Грищенко І.Д., Яремчук О.М.. Курс професійної майстерності за обраним фахом (вокал) другого (магістерського) рівня вищої освіти: методичні рекомендації. Житомир, 2024. 35 с.
4. Вавшко І. Рок-балада в українській музиці. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2019. Вип. 124. С. 115–124.
5. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для вузів / В. Г. Антонюк . – К. :Віпол, 2007. 173 с. : іл., граф.
6. Горбачевська О. Формування вокальної культури естрадних співаків / О. Горбачевська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 11, ч. 1. - С. 63-67.
7. Грицьків О. А. Функціональні особливості використання сучасних вокальних технік у джазовому виконавстві. Мистецькі пошуки: зб. наук. праць. Вип. 2 (9). Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. С. 18–22.
8. Гусева Л. О. Особливості іміжду музичного виконавця у досягненні успіху на сцені. Культурно-мистецькі обрії – 2016: зб. наук. праць. Київ: НАКККіМ, 2016. Ч. 2. С. 82–83
9. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Н. В. Дрожжина; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. - Х., 2008. - 16 с.

10. Кругляков В. Г. До проблеми формування естрадно-сценічної підготовки майбутніх учителів музики / В. Г. Кругляков // Наука і освіта. - 2009. - № 7. - С. 115-119.
11. Курганова Я. О. Естрадно-вокальне виконавство та освітня система в сучасному Харкові. Культура України. 2016. Вип. 54. С. 76–86.
12. Комлікова А. В. Українська рок-опера: традиції та аспекти розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : 17.00.03. Київ, 2016. 183 с.
13. Красовська І. В. Сучасні вокальні прийоми на уроках естрадного співу в мистецькій школі. Мистецька освіта майбутнього: методичні аспекти: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 29 квіт. 2020 р. / за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2020. С. 96–99.
14. Мадишева Т. П. Про співвідношення мовної та музичної інтонації у вокальному виконавстві(до питання виконання іншомовної вокальної музики): автореф. дис. на здобуття наук ступеняканд. мистецтвознавства : 17.00.02.Київ, 1994. 29 с.
15. Мадишева Т. П. Співак і мова: культура співу мовою оригіналу: теорія і практика : навч. посіб. Харків : ШТріх, 2002. 160 с.
16. Манько С. Б. Створення стилю-іміджу артиста в контексті сучасної масової культури (на прикладі українських естрадних виконавців). Культура України. Серія: Мистецтвознавство. 2017. Вип. 56. С. 170–180.
17. Медведєва Н. Ф. Творча уява як допоміжний засіб у формуванні естрадного співака. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти : матеріали І Всеукр. наук.-творч. конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 79 – 83.
18. Морозов В. П. Мистецтво резонансного співу. Основи резонансної теорії.
19. Мозгова О. М. Творчість Миколи Мозгового як явище української масової музичної культури автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01 / О. М. Мозгова; Нац. акад. кер. Кадрів культури і мистецтв. - К., 2013. - 16 с.
20. Мозговий М. П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні : Автореф.дис... канд. мистецтвознав. / М. П. Мозговий; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2007. 19 с.
21. Овсянніков В. Поп-рок як репрезентативний напрям сучасної української музичної культури : монографія. Київ : НАКККиМ, 2020. 160 с.
22. Овсяннікова Н. Ю. Формування музично-виконавської культури майбутнього співака засобами джазової музики. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти: матеріали І Всеукр. наук.-творч. конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 89–92.
23. Осетров Ю. О. Шляхи та методи підвищення якості виконавської підготовки майбутніх викладачів естрадного вокалу / Ю. О. Осетров // Наша шк. - 2009. - № 2. - С. 28-32.
24. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес. Вінниця : Нова Книга, 2013. 368 с.
25. Палійчук А. В. Мистецький доробок Володимира Івасюка у вимірах української музичної культури другої половини ХХ століття: історикобіографічний аспект: дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01. Київ, 2018. 248 с.
26. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа / Л. В. Прохорова. – К.: Нова книга, 2006. – 384с.
27. Романова О. В. Особливості застосування вокальних дихальних вправ у класі естрадного вокалу. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти: матеріали І Всеукр. наук.-творчої конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 93–98.
28. Рябуха Т. М. Витоки та інтонаційні складові української пісенної естради: дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03. Харків, 2017. 203 с.
29. Самарська К. Ю. Особливості і специфіка музичного естрадного мистецтва / К. Ю. Самарська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 19. - С. 185-190.
30. Самарська К. Ю. Проблема формування духовної особистості засобами естрадного мистецтва / К. Ю. Самарська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 19, ч. 3. С. 69-73.
31. Самая Т. Інноваційні тенденції вокальної педагогіки в естрадно-джазовій освіті. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти : матеріали І Всеукр. наук.-твор. конф. (в рамках Всеукраїнського фестивалю «Зимові джазові зустрічі») пам'яті Євгена Дергунова, 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 99–101.
32. Самая Т. В. Вокальне мистецтво естради як чинник культурного життя України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: дис канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Київ, 2017. 199с.
33. Смородська М. М. Стиль соул в естрадно-джазовому вокальному мистецтві другої половини ХХ століття: дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 /Харківська державна академія культури, Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. Харків, Суми, 2020. 237с.

34. «Сучасні естрадні вокалізи на основі популярної та джазової музики.» Педагогічний репертуар вокаліста, навчально-методичний посібник / упорядник: І.О.Кдирова, А.А.Хлопотова -Ч.2. - Київ: Вид. КНУКіМ, 2017.215 с.
35. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія. Київ: НАКККіМ, 2012. 320 с.
36. Ткаченко Т. Особливості викладання естрадного вокалу на музично-педагогічних факультетах педагогічних вузів України / Т. Ткаченко // Молодь і ринок. - 2011. - № 1. - С. 97-101.
37. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : Автореф. дис... канд. мистецтвознав. / В. М. Тормахова; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. - К., 2007. - 17 с.
38. Шехтман Г. М. Ретроспектива естрадно-вокального виконавства ХХ ст. (на матеріалі українсько-російської та німецької традицій) : автореф. Дис канд. мистецтвознав. : 17.00.03
39. Г. М. Шехтман; Харк. нац. ун-т мистец. ім. І.П. Котляревського. - Х., 2011. - 16 с.
40. <http://slovopedia.org.ua/58/53412/388295.html>
41. <https://uk.wikipedia.org/>
42. <http://int-konf.org/konf022015/1012-gmirna-s-v-metod-formuvannya-navichok-vokalnoyi-mprovzacyi-ta-nterpretacyi-v-proces-fahovogo-navchannya.html>

Політика освітнього компоненту

У наслідок вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- отримати дані про анатомію голосового апарату, режим роботи та гігієну співочих голосів;
- оволодіти в діапазоні свого голосу вокально-технічними прийомами правильного звуковибудовування різними видами звуковедення;
- засвоїти необхідні навички вокального мистецтва;
- ознайомитися з вокально-педагогічним і художнім репертуаром;
- навчитися вільно володіти голосом, імпровізувати;
- сформувати навички інтерпретації творів;
- оволодіти різними засобами поліритмії (звуковибудовування): відчуттям ансамблю, почуттям ритму;
- розвинути музичну виразність.

здобувач вищої освіти повинні вміти:

- показувати голосом правильне вокальне звучання;
- володіти вокально-технічними прийомами звуковибудовування, звуковедення та музичної нюансировки;
- імпровізувати, володіти різними засобами поліритмії;
- слідкувати за чіткою вокальною вимовою, добиватися якісної дикції;
- працювати з мікрофоном та апаратурою;
- розкривати характер вокального твору засобами художньо-технічних прийомів.

Процес формування необхідних виконавських навичок здобувачів освіти, розвиток вокального слуху, знання методичних прийомів та успішне використання отриманих знань на практиці – усе це знаходиться в прямій залежності від рівня особистого засвоєння здобувачами вокально-технічних прийомів звуковибудовування.

Практичне засвоєння основ співочого звуковибудовування та вибір методів роботи викладача залежить від індивідуальних особливостей, вокальних, музичних і, у цілому, психофізичних даних здобувача. Виходячи з цього, програма засвоюється у формі індивідуальних занять і диференційного педагогічного підходу до розвитку вокальних навичок здобувачів освіти.

Для активного засвоєння освітнього компоненту викладач з самого початку роботи у вокальному класі скоординує його з іншими освітніми компонентами.

Політика контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під

час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі диференційованого заліку або екзамену. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати

модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з освітнього компоненту

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 1		модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 3		модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Оцінка балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі.

Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Здобувач, що одержав на атестаційному іспиті незадовільну оцінку, відраховується з Академії лише після поновлення допускається до повторного складання екзамену в наступному році. Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час атестаційного іспиту, має право звернутися до апеляційної комісії у день оголошення результатів оцінювання.

Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувач вищої освіти, який подав апеляцію, має право бути присутнім при розгляді своєї заяви.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Обрані освітні компоненти з атласу вибіркового дисциплін вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження на навчальний рік та/або термін вивчення освітнього компоненту, що визначений навчальним планом. Після формування індивідуального навчального плану здобувача інформація про вибіркові освітні компоненти вноситься до його індивідуального плану. З цього моменту вибіркові ОК набувають статусу обов'язкових для вивчення. Не допускається зміна обраних ОК після початку навчання здобувача освіти. Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря признається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education, платформа Moodle. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

СИЛАБУС КУРСУ ДОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗА ВИДАМИ (ФОРТЕПІАНО, КЛАВІШІ)

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Рік навчання: I, II, III; Семестр: 2, 3, 4, 5
Кількість кредитів: 4
Мова викладання: **українська.**

Керівники курсу:

Полянський В'ячеслав Анварович,
заслужений діяч мистецтв України, професор.
Контактна інформація:
slavaslava1945@gmail.com

Полянський Тимур В'ячеславович,
заслужений діяч мистецтв України, доцент
Контактна інформація:
slavaslava1945@gmail.com

Прореквізити освітнього компоненту: Сольфеджіо, Теорія музики, Гармонія, Аналіз музичних творів, Історія світової естради, Історія української естради, Майстерність актора, Постановка голосу та музичного апарату.

Постреквізити освітнього компоненту: Клас ансамблю, Історія світової музики, Історія української музики, Гармонія, Методика і практика роботи з ансамблем, Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару, Концертно-виконавська практика, Звукорежисерська практика

Призначення освітнього компоненту

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Додатковий інструмент за видами, вокал» Курс фортепіано, клавіші

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення	ПРН 8

виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.	ПРН 14

Для ОП «Звукорежисура»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Додатковий інструмент зва видами, вокал», Курс фортепіано, клавіші сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетенції (СК):

Загальні та спеціальні компетенції, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетенції ЗК	
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні компетенції (СК)	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Спеціальні компетенції (СК) для ОП «Звукорежисура»	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності у звукорежисурі.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у діяльності звукорежисера.
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою

	музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.
СК 20	Здатність вирішувати технологічні завдання в процесі роботи зі звуковим обладнанням.

Мета навчальної освітнього компоненту - Сформувати уміння і навички правильної постановки рук та звуковидобування, допомогти розвитку художньо-образного мислення, виявленню їх творчого потенціалу; сприяти реалізації набутих знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Здобути стійкі навички оволодіння інструментом (акордеон) а також освоїти роботу з теоретичним, практичним та нотним матеріалом.

- набуття здобувачами вищої освіти основних навичок гри на акордеоні;
- ознайомлення з методикою навчання гри на інструменті;
- розширення загального музичного розвитку студентів та привиття естетичного смаку;
- прищеплення навичок самостійної роботи над музичним матеріалом;
- надання уявлення про засоби звуковидобування, прийомів гри.
- вміння працювати в естрадному колективі.

Завдання: розвиток художнього мислення; формування практичних виконавських навичок; активізація творчих здібностей.

Зміст і структура курсу

В процесі вивчення курсу здобувачі формують загальні та фахові компетентності, знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності, здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, вивчають характеристики основних принципів та методів інструментального навчання, формування виконавських навичок.

Практична спрямованість

Навчальна дисципліна «Додатковий інструмент за видами, вокал» Курс фортепіано, клавіші є вибірковою дисципліною навчального курсу, який розроблено на основі освітньої програми, робочої навчальної програми підготовки бакалаврів з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025«Музичне мистецтво». Навчальна дисципліна «Додатковий музичний інструмент, вокал» Курс фортепіано, клавіші вивчає: теоретичну складову – реалізується у ході індивідуальних; практичну складову – здійснюється у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання; самостійна робота студентів – реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування у поза аудиторних домашніх заняттях. Навчальний курс розрахований для опанування студентом навичок гри на додатковому музичному інструменті, який можна застосовувати у навчальному процесі та майбутній музично-педагогічній діяльності.

Зміст і структура навчальної освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години	завдання для самостійної роботи
МОДУЛЬ 1, I курс, II семестр			
1, 2	Тема 1. Мета та завдання курсу. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Історичні відомості про музичний інструмент. Еволюція та розвиток виконавської майстерності гри на музичному інструменті. Посадка, постановка рук.	4	Підготовка програми для ознайомлення з навичками. Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.

3, 4, 5	Тема 2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Вивчити відповідну аплікатуру, виконувати штрихами (legato) у гамах для досягнення відповідного темпу.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 3. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 різнохарактерних музичних твори з репертуару 1 класів ДМШ	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 4. Будова музичного інструменту. Основні частини будови інструменту.	4	Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 5. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Вивчити відповідну аплікатуру, виконувати штрихами (nonlegato) у гамах для досягнення відповідного темпу.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 6. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 різнохарактерних музичних твори з репертуару 2 класу ДМШ	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
	Модульний контроль знань. Диференційований залік		
МОДУЛЬ II, II курс, III семестр			
1, 2	Тема 7. Набування навичок читання з аркушу та транспонування.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 8. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Вивчити відповідну аплікатуру, виконувати штрихами (staccato) у гамах для досягнення відповідного темпу.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 9. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 різнохарактерних музичних твори, один з яких транспонувати. Читання з аркушу 4-5 музичних творів.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 10. Набування навичок підбору на слух	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 11. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Вивчити відповідну аплікатуру, виконувати штрихами (legato, nonlegato, staccato) у гамах для досягнення відповідного темпу.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 12. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 музичних твори. Підібрати на слух 4-5 твори пісенного репертуару.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.

	Модульний контроль знань. Диференційований залік		
МОДУЛЬ III, II курс, IV семестр			
1, 2	Тема 13. Теоретичний аналіз програмних творів. Розібрати фактуру та аплікатуру творів з репертуару. Ознайомитись з жанрово-композиційною структурою твору великої форми, п'єси. Написати анотацію.	4	Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 14. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 15. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 музичних твори, один з яких крупної форми.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 16. Значення технічної майстерності у виконавській практиці музиканта. Розібрати особливості нотного тексту програмних етюдів	4	Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 17. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 18. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 різнохарактерні музичні твори, підбір по слуху 2-3 творів пісенного репертуару. Читання з аркушу 2-3 творів	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
	Модульний контроль знань. Диференційований залік		
МОДУЛЬ VI; III курс, V семестр			
1, 2	Тема 19. Теоретичний аналіз програмних творів. Робота над поліфонічним твором. нотний текст, темою і голосоведіння у поліфонічному творі.	4	Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 20. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності при роботі над гамами, вправами, етюдами.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 21. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 музичних твори, один з творів – поліфонічної фактури. Підбір по слуху 2-3 творів пісенного репертуару. Читання з аркушу 2-3 творів	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 22. Теоретичний, гармонічний аналіз програмних творів. Жанрово-композиційна	4	Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми.

	структура твору великої форми. Етапи розучування творів великої форми.		Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 23. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 24. Практична творча робота над музичними творами: вивчити 2 різнохарактерні музичні твори один з яких крупної форми, підбір по слуху 2-3 творів пісенного репертуару. Читання з аркушу 2-3 творів	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
	Модульний контроль знань. Диференційований залік		

Самостійна робота

1. Практична творча робота над музичними творами.
2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності.
3. Самостійне опрацювання теоретичних тем за програмою.
4. Теоретичний аналіз програмних творів.

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного виконавства.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмінь і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного фахівця, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях славетних бас-гітаристів і композиторів.

Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному уроці.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Рекомендована література

- 1 Бай Біль.Формування звуко-тембральних уявлень майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання [Текст] : автореф. дис канд.
- 2 пед. наук : 13.00.02 / Бай Біль ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2014. - 21 с.
- 3 Гусев, Ігор Іванович. Джазові та естрадні п'єси українських композиторів для фортепіано [Ноти] / І. І. Гусев, Расім Рамазанов. - Вінниця : Нова книга, 2008. - 68 с.
- 4 Давидов, Сергій Петрович. Фактурна організація джазового твору (на матеріалі фортепіанного мистецтва) [Текст] : автореф. дис канд.
- 5 мистецтвознавства : 17.00.03 / Давидов Сергій Петрович ; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. - Харків, 2015. - 20 с.
- 6 Дружинець М. Музичне естрадне мистецтво: жанрово стильова специфіка та еволюція. <https://ws-conference.com/webofscholar> 8(26), Vol.2, August 2018
- 7 Н. Ю. Зимогляд. Фортепіанне виконавство України в 30-ті рр. Хх ст Культура України. Випуск 45. 2014
- 8 Зеленін В. В. Психолого-педагогічні умови професійної самоактуалізації музикантів-виконавців

- : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / В. В. Зеленін; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. - К., 2012. - 20 с.
- 9 Капелюшок-Войченко, О. М. Вплив джазової музики на оновлення змісту навчання сучасної молоді України. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/SOC_Gum/mz/ 2010
 - 10 В.Г. Кіреєва, Н.І. Логвиненко. Сучасні тенденції українського фортепіанного репертуару. «Наука. Релігія. Суспільство» № 1'2012.
 - 11 Кузнецова В. Методика навчання гри на інструменті (фортепіано) Програма, конспект для вищих закладів культури і мистецтв першого і другого рівнів акредитації, Вінниця, «нова книга», 2010.
 - 12 Лозенко К. О. Синестезія як спосіб осягнення смислу музичного твору: теорія і практика ХХ - початку ХХІ століть : автореф. дис канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / К. О. Лозенко; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. - Харків, 2016.
 - 14 Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. «Музика в діалозі з сучаністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії/ К.:КНУКіМ, 2021. – 384С.
 - 15 Назаренко Н. В. Музична естетика : навч. посіб. для студ. спец. "Музичне мистецтво" / Н. В. Назаренко; Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка". - Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2012. - 207 с.
 - 16 Опарик Л.М. Теорія і методика читання музики з листа в класі фортепіано. Методичні рекомендації. – Київ, 2010.
 - 17 Піхтар О.А. Фортепіанно-виконавське мистецтво: до проблеми оновлення методики виховання. Інноваційна педагогіка. Вип.6, К.:2018р. 73-76с.
 - 18 Популярні, улюблені, незабутні [Ноти] : естрада, романс, джаз / пер. для фортепіано Л. В. Жул'євої ; [ред. Є. Д. Колесник]. - Вінниця : Нова Книга, 2013.
 - 19 Пітерсон О. Джазові зошити 1-3. Київ: Музична Україна, 2014. 48с.
 - 20 Полянський В. Американські блюзи. Київ: Мелосвіт, 2004. 64 с.
 - 21 Полянський, В'ячеслав. Королі джазу [Текст] : сім етюдів-імпровізацій про зачинателів джазового піанізму / В. Полянський. - Л. : Кальварія, 2004. - 128 с
 - 22 Полянський, Тимур В'ячеславович. Традиційний джаз [Текст] / Тимур Полянський. - Київ : Музична Україна, 2015. - 333, [1] с. : фот., ноти. - Бібліогр.: с. 262-265.
 - 23 Симоненко В. Лексикон джаза. – К., 1981.
 - 24 Симоненко В. Мелодии джаза. Антология. – изд. 2-е, доп. и перераб. – К., 1972.
 - 25 Сливко С. А. Формування музично-слухової активності студентів мистецьких спеціальностей у процесі інструментально-виконавської підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / С. А. Сливко; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2013. - 20 с.
 - 26 Сокол О. Виконавські ремарки: образ світу і музичний стиль / О. Сокол. - Одеса : Астропринт, 2013. - 276 с.
 - 27 Толочко Л. М., Зиско В. В. Історія фавориту інструментального виконання двох останніх століть. XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION
 - 28 А. С. Шевченко. Естрадно-джазова освіта в Україні: проблеми розвитку. Актуальні питання мистецької освіти та виховання, 2018. – Вип. 1 (11).
 - 29 Lopes, Paul. The rise of a jazz art world [Text] / P. Lopes. - Cambridge : Cambridge UP, 2002. - VII, 294 p. - Бібліогр.: p.279-286.
 - 30 Dorůžka, Lubomír. Tvá jazzu [Text] / L. Dorůžka, J. Škvorecký. - Praha : Státní hudební vydav., 1964. – 321p
 - 31 Berendt, Joachim. The new jazz book [Text] : a history and guide / J. Berendt. - London : Jazz book club : Peter Owen, 1965. - 314 p.
 - 32 The Beatles. 100 Hits for All Keyboards. Wise Publications. 1988. 207p.
 - 33 George Gershwin. Selected Songs, at the Piano, Chappell & CO. LTD., London,
 - 34 w.l.155 p.
 - 35 Easy 4-Chord Keyboard Songbook: Popular Hits, Wise Publications. UK. 2015. 24 p.
 - 36 Evans P., Scott D. 100 of Best Songs Ever! For Keyboard. Musik Sales Ltd. 2000.230 p.
 - 37 Schmitz M. Jazz Parnass fur Klavier. Band 1, 2. VEB Deutscher Verlag Musik Leipzig.1979. 151 p.
 - 38 Woods T. Easy Soloing for Blues Keyboard. Alfred Publishing Co inc. USA. 2007. 47 p.
 - 39 ISSN 2353-8406 Knowledge, Education, Law, Management 2021 № 3 (39), vol. 1 Viktoriia Kushch.

Додаткова література

- 1 Л. Гусейнова Педагогічні умови формування готовності студентів до інструментально-виконавської діяльності (Л.Гусейнова, Тернопіль,2010)
- 2 Кириченко Н.,Науменко Т.Мистецтво розвиває творчість. – ПМП «Мальва – ОСО», - Тернопіль,2003.
- 3 Падалка Г.М. Учитель, музика, діти – К.2 вид.2010.
- 4 СтеповаТ.,Лісовська Т. Індивідуальний диференційний підхід до музичного виховання дітей старшого віку .- К.,2012
- 5 Шевчук А. Сучасні підходи до організації музичної діяльності (Дошкільне виховання, 2000)

Політика освітнього компоненту

Протягом вивчення освітнього компоненту «Додатковий інструмент за видами, вокал» здобувачі освіти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички, отримані на базі освітньої програми молодшого спеціаліста та на основі повної загальної освіти.

У процесі вивчення дисципліни «Додатковий музичний інструмент» здобувачі вищої освіти формують професійний інтерес до проблем інструментального виконавства, системи теоретичних і практичних знань, оволодівають основними виконавськими вміннями та навичками гри на додатковому музичному інструменті для подальшого використання в майбутній професійній діяльності; розвивають комплекс музичних здібностей (гармонічний та поліфонічний слух, музично-виконавське мислення, музичну пам'ять, відчуття метро-ритму, виконавську волю тощо); засвоюють методичні настанови, які характерні для процесу початкового навчання гри на додатковому музичному інструменті; поступово і наполегливо ускладнюють технічну підготовку; вивчають закономірності використання правильної та раціональної аплікатури та основні етапи роботи над музичним твором; працюють над технікою читання з листа та ескізним вивченням творів на додатковому музичному інструменті; розвивають ініціативність, самостійність та творче мислення; набувають умінь виконання творів різних за стилями та жанрами, пісень шкільного репертуару, гармонізації мелодії, підбору акомпанементу

У результаті вивчення курсу навчальної дисципліни «Додатковий інструмент за видами, вокал» здобувачі вищої освіти

повинні знати:

- сутність використання додаткового інструменту у майбутній професії, проявляти до неї стійкий інтерес;
- специфіку використання інструменту у різних професійних сферах діяльності;

вміти:

- досконало виконувати музичні твори, самостійно вивчати сольний, оркестровий та ансамблевий репертуар;
- проводити репетиційну роботу та брати участь в ансамблевих та оркестрових колективах;
- застосовувати базові теоретичні знання в практичній роботі;
- використовувати інформаційно-комунікативні технології для вдосконалення виконавської діяльності;
- самостійно визначати завдання професійного та особистого розвитку, займатись самоосвітою, усвідомлено планувати підвищення своєї кваліфікації;

володіти:

- історичними відомостями про інструмент та спеціальною музичною термінологією;
- навиками гри на додатковому інструменті;
- різними видами техніки в сольному та ансамблевому виконавстві;
- базовими знаннями щодо вибору необхідного репертуару.

Політика контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі диференційованого заліку або екзамену. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на

початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з освітнього компоненту

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 1		модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 3		модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Оцінка балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Обрані освітні компоненти з атласу вибіркового дисциплін вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження на навчальний рік та/або термін вивчення освітнього компоненту, що визначений навчальним планом. Після формування індивідуального навчального плану здобувача інформація про вибіркові освітні компоненти вноситься до його індивідуального плану. З цього моменту вибіркові ОК набувають статусу обов'язкових для вивчення. Не допускається зміна обраних ОК після початку навчання здобувача освіти. Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education, платформа Moodle. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

СИЛАБУС КУРСУ
«ДОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТ, ВОКАЛ»
БАС-ГІТАРА

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Рік навчання: I, II, III; Семестр: 2, 3, 4, 5
Кількість кредитів: 4
Мова викладання: українська.

Керівник курсу

Шаршов Євген Юрійович викладач кафедри
«Музичне мистецтво естради»
Контактна інформація: +38 096 727 15 20

Прореквізити освітнього компоненту: Сольфеджіо, Теорія музики, Гармонія, Аналіз музичних творів, Історія світової естради, Історія української естради, Майстерність актора, Постановка голосу та музичного апарату.

Постреквізити освітнього компоненту: Клас ансамблю, Історія світової музики, Історія української музики, Гармонія, Методика і практика роботи з ансамблем, Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару, Концертно-виконавська практика, Звукорежисерська практика

Призначення освітнього компоненту

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Додатковий інструмент за видами, вокал» Курс Бас-гітара

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції.	ПРН 14

Для ОП «Звукорежисура»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Додатковий інструмент зва видами, вокал», Курс Бас-гітара приєє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетентності (СК): Загальні та спеціальні компетентності, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності ЗК	
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні компетентності (СК)	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Спеціальні компетентності (СК) для ОП «Звукорежисура»	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності у звукорежисурі.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у діяльності звукорежисера.
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.
СК 20	Здатність вирішувати технологічні завдання в процесі роботи зі звуковим обладнанням.

Вивчення освітнього компоненту «Додатковий інструмент, вокал». Курс Бас-гітара є опанування музичного матеріалу, свідоме поєднання основних постулатів історії та теорії загальної і музичної педагогіки; доцільність практичного використання шедеврів світового музичного мистецтва різних епох, творів видатних композиторів - класиків та сучасних авторів, новітніх індивідуально-особистісних педагогічних технологій.

В процесі вивчення курсу здобувачі формують загальні та фахові компетентності, знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності, здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, вивчають характеристики основних принципів та методів інструментального навчання, формування виконавських навичок.

Мета курсу:

Сформувати уміння і навички правильної постановки рук та звуковидобування, допомогти розвитку художньо-образного мислення, виявленню їх творчого потенціалу; сприяти реалізації набутих знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Здобути стійкі навички оволодіння інструментом (бас-гітара) а також освоїти роботу з теоретичним, практичним та нотним матеріалом.

- набуття здобувача вищої освіти основних навичок гри на гітарі;
- ознайомлення з методикою навчання гри на інструменті;
- розширення загального музичного розвитку студентів та привиття естетичного смаку;
- прищеплення навичок самостійної роботи над музичним матеріалом;
- надання уявлення про засоби звуковидобування, прийомів гри;
- вміння акомпанувати на гітарі, застосовуючи акорди.

Завдання освітнього компоненту: засвоєння здобувача вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок гри: розвиток музичного слуху, техніки, опанування знань зі звукової культури; оволодіння уміннями звукоутворення; стимулювання до самовиховання і самоосвіти, творчості та самостійності, для подальшого розвитку професійної діяльності майбутніх естрадних музикантів,

- навчити студентів самостійно застосовувати знання для засвоєння та розвитку виконавських вмінь і навичок;
- створити належну теоретичну основу для вільного володіння понятійним апаратом;
- сформувати вміння застосовувати теоретичні знання у виконавській практиці.

Практична спрямованість

Складання методично продуманих програм на основі диференційованого підходу до навчання є невід'ємною умовою успішної роботи викладача та здобувача вищої освіти. Художній розвиток у порівнянні з розвитком технічним значно більше залежить від індивідуальних особливостей, інтересів та творчих імпульсів здобувача освіти. Саме в індивідуальному підході до питань художнього розвитку з найбільшою силою виявляється творча сутність музичної педагогіки.

Прогресивний розвиток виконавської майстерності здобувача вищої освіти забезпечується завдяки дотриманню принципів загальної та музичної педагогіки:

- свідомого самовдосконалення;
- індивідуального підходу;
- наступності навчання;
- поступового ускладнення навчального матеріалу;

- використання засобів наочності;
- опори на музично-слуховий контроль;
- розширення досвіду виконавської просвітницької діяльності.

У процесі опанування освітнього компоненту у майбутнього фахівця музичного мистецтва формується здатність до аналізу результатів власної виконавської діяльності, вільне оволодіння музичним інструментом, художня інтерпретація музичних творів, здатність розвивати оцінні та рефлексивні вміння, активізувати когнітивну сферу та максимальний розвиток пізнавальних можливостей.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години	завдання для самостійної роботи
МОДУЛЬ 1, I курс, II семестр			
1, 2	Тема 1. Знайомство з студентом; основи постановки, вивчення діапазону та розташування нот на грифі.	4	Підготовка програми для ознайомлення з навичками. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування. Відомості про правильне звукоутворення. Способи звуковидобування.	5	Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи..
6, 7, 8	Тема 3. Вивчення гам.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 4. Вивчення аплікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	4	Аналіз методичної, наукової літератури з питань теми аудиторної роботи. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 5. Робота над етюдами.	5	Аналіз методичної, наукової літератури теоретичний аналіз програмного матеріалу. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
МОДУЛЬ 2, II курс, III семестр			
1, 2	Тема 7. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	4	Аналіз методичної, наукової літератури теоретичний аналіз програмного технічного матеріалу. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 8. Фразування та штрихи.	5	Аналіз методичної, наукової літератури з питань теми аудиторної роботи. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи

6, 7, 8	Тема 9. Робота над п'єсами.	6	Аналіз методичної, наукової літератури теоретичний аналіз програмного матеріалу. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи
9, 10	Тема 10. Розвиток навичок читання нот з листа. Розвиток навичок транспонування	4	Аналіз методичної, наукової літератури тема – значення читання з листа в творчій діяльності спеціаліста. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи
11, 12, 13	Тема 11. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів. Підбір по слуху.	5	Аналіз методичної, наукової літератури, підбір відеозаписів з питань теми аудиторної роботи. Записати тези обговорення питання в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 12. Основи джазового акомпанементу.	6	Аналіз методичної, наукової літератури, підбір відеозаписів з питань теми аудиторної роботи. Записати тези обговорення питання в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
МОДУЛЬ 3, II курс, IV семестр			
1, 2	Тема 13. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	4	Аналіз відеозаписів з теми аудиторної роботи. Записати тези в опорний конспект. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 14. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів “sweep, tepping”.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 15. Техніки “hummer-on, pull-off”, вправи на легато.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 16. Читання з аркушу.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 17. Принципи підбору на слух.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 18. Використання ладів народної музики.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
МОДУЛЬ 4, II курс, V семестр			
1, 2	Тема 19. Техніка “chicken-picking” в обіграванні аккордів.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 20. Вивчення “swing” та “shafle”	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 21. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 22. Вивчення більш складних творів. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.

11, 12, 13	Тема 23. Блюзова гама та секвенції.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 24. Транспонування та читання з аркушу більш складних творів.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.

Самостійна робота

1. Практична творча робота над музичними творами.
2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності.
3. Самостійне опрацювання теоретичних тем за програмою.
4. Теоретичний аналіз програмних творів.

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного виконавства.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмінь і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного фахівця, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях славетних бас-гітаристів і композиторів. Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному уроці.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Рекомендована література

Основна

1. Авдонін Е. Ветерани-гітаристи згадують // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
2. Алмейда Л. Класична гітара в джазі. Київ : Музична Україна, 1987. 56 с.
3. Андріанов Д. 5 елементів імпровізації. Самовчитель +DVD відео
4. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Частина 1.
5. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Навчальний курс. Частина 2.
6. Баранова Л. М. Актуальні проблеми кроскультурної підготовки майбутніх учителів в Україні / Л. М. Баранова // Вісник Чернігівського національного університету ім. Т. Г. Шевченка : Педагогічні науки. –Чернігів, 2018. – С. 12–15.
7. Брижата О. Вибір методик для індивідуальних стилів навчання / Ольга Брижата // Відкритий урок. – 2012. – № 3. – С. 46–50.
8. Бруно Д. Мистецтво гри медіатором +DVD відео
9. Вітошинський Л. Про мистецтво гри на гітарі / Лео Вітошинський ; пер. з нім. Л. Мельник. – Львів : БаК, 2006. – 282 с.
10. Гітара от блюза до джаз-рока [Ноты] : сборник: Популярные джазовые пьесы / ред., сост. Ю. В. Дмитриевский, ред., сост. С. Н. Колесник, ред., сост. В. А. Манилов. Киев : Музична Україна, 1986. 95 партит. (с.).
11. Іванюк В. Інноваційні прийоми гри на гітарі: педагогічний аспект // Актуальні проблеми мистецько-педагогічної освіти. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2018. С. 76–80
12. Кондрашова Л. В. Емоційна домінанта підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності / Лідія Валентинівна Кондрашова // Рідна школа. – 2010. – № 7–8. – С. 14–19.
13. Михайленко М. П. Довідник гітариста / Микола Петрович Михайленко, Фан ДіньТан. – Київ : Fan's company, 1998. – 246 с.
14. Михайленко М. Дилема звуку сучасної класичної гітари // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
15. Михайленко М. Аплікатура як засіб художньої виразності // Гітара в Україні. 2018. № 11. 48 с.

16. Михаськова М. А. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя музики : дис канд. пед. наук / Михаськова Марина Анатоліївна. – Київ, 2007. – 235 с.
 17. Мошак Є. Г. Традиції гітарної музики в контексті європейської музичної культури другої половини ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мист. / Є. Г. Мошак. – Одеса, 2012. – 16 с
 18. Нестерова А. Грані гітари – грані особистості // Гітара в Україні. 2010. № 3. 48 с
 19. Олексюк О. М. Діагностика мистецької компетентності студентів: пошук методичного інструментарію / Ольга Миколаївна Олексюк // Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – Київ, 2010. – Дод. 4, том V. – 572 с.
 20. Прийоми до фінгерстайлу [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.guitartricks.com/techniques.php>
 21. Салан К., Цимбал С. Гітара – крок за кроком. Київ, 2016. 171 с.
 22. Филиберто Р. Школа гри на бас-гітарі. Частина 1
 23. Чеченя К. Мій острів – гітара. Київ : Музична Україна, 2015. 192 с.
 24. Чеченя К. Гітара в Україні // Гітара в Україні. № 1. 48 с.
 25. Чеченя К. BARRE // Гітара в Україні. 2010. №3. 48 с.
 26. Чеченя К. Гітара на війні // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
 27. Чеченя К. Арпеджіо // Гітара в Україні. 2015. №8. 48 с.
 28. Achard K. History and Development of the American Guitar / Ken Achard. USA – 1990. –Vol. 3. – № 3. – P. 13–14.
 29. Du Brock A. Travis Picking: A Guitarist's Guide to Fingerpicking Techniques,
 30. Ennio Morricone. Краща музика для саундтреков
 31. Funk guitar. The Essential Guide , by Ross Bolton / Leonard Corporation 2001.
 32. Funk guitar. Guitar play Along. Vol. 52 / Hal Leonard Corporation. 2001.
 33. G. Moore “Blads & blues” / «Guitar College» - 2004. -80 с.
 34. Hoe to play Hitchin. Hal Leonard Corporation. 1994. – 57 с.
 35. J. S. Bach. For Electric Guitar / Ray Hitchin. Mel Bay Publications, Inc. - 38 с.
 36. Jazz Classics for solo Guitar. / Robert B. Yelin. Hal Leonard Corporation. – 1954 – 105 с.
 37. Jazz. Vol. Arranged and perfomed by Jim Roberts / Hal Leonard Corporation. 64 с.
 38. Joe Satriani “Balads” сост.: «Guitar College» - 2004 – 104 с.
 39. Lighting Blues / сост.: «Guitar College» - 2001 – 220 с.
 40. Modern Rock. Guitar Play Along. Vol. 5 / Hal Leonard Corporation. 2001 – 57 с.
 41. Musicans insti8tute. Master Trax / Steve Trovato, Paul Farnen, CPP. Belwin, Inc., 1994. – 73 с.
 42. Patterns, and Styles Paperback /Andrew Du Brock. – USA : Hal Leonard, 2011. – 60 p.
 43. Percussive fingerstyle [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : <https://www.musicradar.com/tuition/guitars/percussivefingerstyle-with-jon-gomm-602201>
 44. Peer Gynt. E. Grieg / Editio Musica Budapest. – 42 с.
 45. Pop/Rock Guitar Play Along. Vol.4 Hal Leonard Corporation. 1976. – 50 с.
 46. Rockability Vol 20. Guitar Play Along./ Hal Leonard Corporation. – 56 с.
 47. Taylor J. Toneproduction on classical guitar / John Taylor. – London : Musical News Services Ltd, 1978. – 80 p.
 48. Tennant S. Pumping Nylon / Scott Tennant. – Van Huys : Alfred Publishing Company, 1998. – 95 p.
- Допоміжна**
1. Бернат Ф.Ф. Загальноєвропейський еталон гітарного виконавства та специфіка його національних втілень: дис...канд. мистецтвознавства: 17.00.03; Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського. Харків, 2019. 205 с.
 2. Білецька М., Сопіна Я. Історіогенеза класичної гітарної школи в Україні. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. 2018. № 1. С. 23-28.
 3. Блажевич В. Еволюція розвитку виконавських традицій гітарного мистецтва у вітчизняному культурно-освітньому просторі. Естетика і етика педагогічної дії. Київ-Полтава, 2017. Вип. 15. С. 107-115.

4. Блажевич В.О. Музично-виконавські традиції західноєвропейської гітарної школи. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 квітня 2016 року, м. Київ. Київ, 2016. С.353-360.
5. 2. Гриненко С. М. Гітарні фестивали та конкурси 2020 року: офлайн та онлайн-формат. Молодий вчений, 2020. №9 (85). С. 4-8.
6. Гриненко С. М. Значення майстер-класів для формування вітчизняних гітарних шкіл (на прикладі Півдня України). East European Scientific Journal, 2020 № 9 (61), part 1. С. 15-18. Гриненко С. М. Композиторський доробок в гітарному мистецтві Півдня України. Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України ХХІ століття: зб. матеріалів Міжнар. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. Київ: НАКККиМ, 2017. С. 57-59.
7. Jamey Aebersold Школа на Эл гитаре. Будапешт 1999г.
8. Джаз в ритмісамбі. Музична Україна.
9. Етюди для 6-ти струнної гітари на різнівиди техніки. Київ. Музична Україна
10. Кір'янов Н. Г. "Мистецтво гри на 6-ти струнній гітарі. Ч.1,2,3,4
11. Михайленко, Николай Петрович. Справочник гитариста [Текст] / Н. П. Михайленко, Фан Динь Тан. - К. : [б.и.], 1998. - 246 с.
12. Посібник з творів М. Вербицького для гітари. Guitarre № 16 / упор. В. Л. Сидоренко. Львів: СПОЛОМ, 2008. 119 с
13. Салан К.О., Цимбал С.В. Гітара – крок за кроком: Навч.-реперт. посіб. для гітаристівпочатківців / уп. К.О.Салан, С.В. Цимбал. К. : Тонар, 2016 р. 171 с
14. Симоненко В. С. Мелодії джаза. Антологія. Изд. 4, перераб., доп. Київ : Музична Україна, 1984. 319 с.
15. Ткаченко В. М. Володимир Доценко і його гітарна школа. Культура України, 2015. № 51. С. 118-127.
16. Ткаченко В. Універсалізм і специфіка музичного мислення у стилях гітарної творчості 1880 – 1990 років : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства:17.00.03; Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2013. 16 с.
17. Томас Феллоу. URL: <https://meloman.ru/performer/tomas-fellou/> (дата звернення: 18.04.2021).
18. Тормахова А. Специфіка взаємодії культурних інститутів та проєктів в сучасному українському просторі. Університетська кафедра. Київ: КНЕУ, 2016. №5. С. 7-14
19. Ходаковський О. В. Традиції та авангард у сучасних композиціях для гітари. Презентації творів Йо Спорка (Jo Sporck) та Андрія Крижанівського на сценах Житомира. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 2011. Вип. 31. С. 107-118.
20. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Науково-популярне видання. Суми: Собор, 2002. 184 с.
21. Хорошавіна О. Актуальні питання сучасного академічного гітарного виконавства. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ, 2009, Вип. 82. С. 61-68.
22. Чеченя К. А. Практичний курс освоєння сучасної технології гри на гітарі (Гітарні перспективи). Оригінальні твори для гітари соло та ансамблів малих форм: навч. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 62 с.

Політика освітнього компоненту

Курс додатковий музичний інструмент Бас-гітара призначений для:

- Поєднання методичних прийомів, що йдуть від класичних шкіл, з сучасними підходами.
- Збагачення педагогічного репертуару творами сучасних авторів.
- Синтезу національних традицій гітарного виконавства.
- Використання в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя різних типів сучасного гітарного інструментарію.
- Опанування майбутнім вчителем музичного мистецтва основ фінгерстайлу.
- Використовувати метод порівняння, який дозволяє співвідносити ступінь використання традиційних та інноваційних прийомів
- Реалізації знань та умінь студентів з питань значення історико-культурних явищ та процесів в Україні, вписуючи їх у європейський і світовий контекст.

Процес навчання здобувачів вищої освіти проходить у формі індивідуальних занять, яка базується на принципі інтегративного засвоєння знань та формування відповідних вмінь, що

сприяє послідовному, розгорнутому у часі процесу професійного становлення здобувача вищої освіти як гітариста, розвитку його музичних, виконавських та просвітницьких здібностей в їх взаємодії. Індивідуальний навчальний план-програма здобувача вищої освіти з Додаткового музичного інструменту Бас-гітара на кожний семестр має бути спланований таким чином, щоб забезпечувати безперервний навчальний процес, опанування основних музичних форм та жанрів творів відповідно до рівня інструментальної підготовки здобувача вищої освіти.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти

У результаті вивчення курсу освітнього компоненту «Додатковий інструмент за видами, вокал» Курс Бас-гітара здобувачі вищої освіти

повинні знати:

- сутність використання додаткового інструменту у майбутній професії, проявляти до неї стійкий інтерес;
- специфіку використання інструменту у різних професійних сферах діяльності;

вміти:

- досконало виконувати музичні твори, самостійно вивчати сольний, оркестровий та ансамблевий репертуар;
- проводити репетиційну роботу та брати участь в ансамблевих та оркестрових колективах;
- застосовувати базові теоретичні знання в практичній роботі;
- використовувати інформаційно-комунікативні технології для вдосконалення виконавської діяльності;
- самостійно визначати завдання професійного та особистого розвитку, займатись самоосвітою, усвідомлено планувати підвищення своєї кваліфікації;

володіти:

- історичними відомостями про інструмент та спеціальною музичною термінологією;
- навиками гри на додатковому інструменті;
- різними видами техніки в сольному та ансамблевому виконавстві;
- базовими знаннями щодо вибору необхідного репертуару.

Політика контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та

здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольованого завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі диференційованого заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з освітнього компоненту

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 1		модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 3		модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Оцінка балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Здобувач, що одержав на атестаційному іспиті незадовільну оцінку, відраховується з Академії лише після поновлення допускається до повторного складання екзамену в наступному році. Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час атестаційного іспиту, має право звернутися до апеляційної комісії у день оголошення результатів оцінювання. Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувач вищої освіти, який подав апеляцію, має право бути присутнім при розгляді своєї заяви.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Обрані освітні компоненти з атласу вибіркового дисциплін вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження на навчальний рік та/або термін вивчення освітнього компоненту, що визначений навчальним планом. Після формування індивідуального навчального плану здобувача інформація про вибіркові ОК набувають статусу обов'язкових для вивчення. Не допускається зміна обраних ОК після початку навчання здобувача освіти. Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education, платформа Moodle. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

СИЛАБУС КУРСУ «ДОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗА ВИДАМИ» ЕЛЕКТРОГІТАРА

Освітній ступінь «Бакалавр»

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Рік навчання: I, II, III; Семестр: 2, 3, 4, 5

Кількість кредитів: 4

Мова викладання: **українська.**

Керівник курсу:

Пахомов Артем Сергійович

викладач кафедри

«Музичне мистецтво естради»

Контактна інформація: art1ragnarr@gmail.com

Прореквізити освітнього компоненту: Сольфеджіо, Теорія музики, Гармонія, Аналіз музичних творів, Історія світової естради, Історія української естради, Майстерність актора, Постановка голосу та музичного апарату.

Постреквізити освітнього компоненту: Клас ансамблю, Історія світової музики, Історія української музики, Гармонія, Методика і практика роботи з ансамблем, Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару, Концертно-виконавська практика, Звукорежисерська практика

Призначення освітнього компоненту

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Додатковий інструмент за видами, вокал» Курс Електрогітара

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.	ПРН 14

Для ОП «Звукорежисура»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3

Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Додатковий інструмент зва видами, вокал», Курс Електрогітара сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетенції (СК):

Загальні та спеціальні компетентності, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності ЗК	
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні компетентності (СК)	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Спеціальні компетентності (СК) для ОП «Звукорежисура»	
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності у звукорежисурі.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у діяльності звукорежисера.
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.
СК 20	Здатність вирішувати технологічні завдання в процесі роботи зі звуковим обладнанням.

Мета курсу:

Сформувати вміння і навички правильної постановки рук та звуковидобування, допомогти розвитку художньо-образного мислення, виявленню їх творчого потенціалу; сприяти реалізації набутих знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Здобути стійкі навички оволодіння інструментом (електрогітара) а також освоїти роботу з теоретичним, практичним та нотним матеріалом.

- набуття студентами основних навичок гри на гітарі;
- ознайомлення з методикою навчання гри на інструменті;

- розширення загального музичного розвитку студентів та привиття естетичного смаку;
- прищеплення навичок самостійної роботи над музичним матеріалом;
- надання уявлення про засоби звуковидобування, прийомів гри;
- вміння акомпанувати на гітарі, застосовуючи акорди.

Завдання: розвиток художнього мислення; формування практичних виконавських навичок; активізація творчих здібностей.

Практична спрямованість

Навчальна дисципліна «Додатковий інструмент за видами, вокал» Курс Електрогітара є вибірковою дисципліною навчального курсу, який розроблено на основі освітньої програми, робочої навчальної програми підготовки бакалаврів з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Навчальна дисципліна «Додатковий музичний інструмент за видами» Курс Електрогітара вивчає:

- теоретичну складову – реалізується у ході індивідуальних;
- практичну складову – здійснюється у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання;
- самостійна робота здобувачів вищої освіти – реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування у поза аудиторних домашніх заняттях.

Навчальний курс розрахований для опанування здобувачем вищої освіти навичок гри на додатковому музичному інструменті, який можна застосовувати у навчальному процесі та майбутній музично-педагогічній діяльності.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години	завдання для самостійної роботи
МОДУЛЬ 1, I курс, II семестр			
1, 2	Тема 1. Знайомство з здобувачем вищої освіти; основи постановки, вивчення діапазону та розташування нот на грифі.	4	Підготовка програми для ознайомлення з навичками. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 2. Будова електрогітари, основи звуковидобування. Відомості про правильне звукоутворення. Способи звуковидобування.	5	Опрацювати наукову та методичну літературу. Записати тези питань теми. Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 3. Вивчення аплікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 4. Робота над етюдами.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 5. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	5	
14, 15, 16	Тема 6. Вивчення гамм. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
МОДУЛЬ II, II курс, III семестр			
1, 2	Тема 7. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 8. Фразування та штрихи.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 9. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 10. Розвиток навичок читання нот з листа.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.

11, 12, 13	Тема 11. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 12. Основи джазового акомпанементу.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
МОДУЛЬ III, II курс, IV семестр			
1, 2	Тема 13. Робота над <i>вібрато</i> та <i>бендам</i> , використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 14. Техніка “ <i>sweep</i> ” як спосіб виконання арпеджіо.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 15. Техніка “ <i>Tepping</i> ” як спосіб виконання арпеджіо. “ <i>Tepping</i> ” в імпровізації.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 16. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 17. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів “ <i>sweep, tepping</i> ”.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 18. Техніки “ <i>hammer-on, pull-off</i> ”, врави на легато. Техніка “ <i>chicken-picking</i> ” в обіграванні аккордів.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
МОДУЛЬ VI; III курс, V семестр			
1, 2	Тема 19. Основи джазової імпровізації.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 20. Використання ладів народної музики.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
6, 7, 8	Тема 21. Вивчення “ <i>swing</i> ” та “ <i>shafle</i> ”	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
9, 10	Тема 22. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.	4	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
11, 12, 13	Тема 23. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	5	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.
14, 15, 16	Тема 24. Блюзова гама та секвенції.	6	Опрацювання практичного матеріалу за вимогами аудиторної роботи.

Самостійна робота

1. Практична творча робота над музичними творами.
2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності.
3. Самостійне опрацювання теоретичних тем за програмою.
4. Теоретичний аналіз програмних творів.

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного виконавства.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмінь і постійне їх покращення обов'язково

забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного фахівця, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях славетних бас-гітаристів і композиторів.

Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному уроці.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Рекомендована література

Основна

1. Авдонін Е. Ветерани-гітаристи згадують // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
2. Алмейда Л. Класична гітара в джазі. Київ : Музична Україна, 1987. 56 с.
3. Андріанов Д. 5 елементів імпровізації. Самовчитель +DVD відео
4. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Частина 1.
5. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Навчальний курс. Частина 2.
6. Баранова Л. М. Актуальні проблеми кроскультурної підготовки майбутніх учителів в Україні / Л. М. Баранова // Вісник Чернігівського національного університету ім. Т. Г. Шевченка : Педагогічні науки. –Чернігів, 2018. – С. 12–15.
7. Брижата О. Вибір методик для індивідуальних стилів навчання / Ольга Брижата // Відкритий урок. – 2012. – № 3. – С. 46–50.
8. Бруно Д. Мистецтво гри медіатором +DVD відео
9. Вітошинський Л. Про мистецтво гри на гітарі / Лео Вітошинський ; пер. з нім. Л. Мельник. – Львів : БаК, 2006. – 282 с.
10. Гітара від блюза до джаз-рока [Ноти] : збірник: Популярні джазові п'єси / ред., сост. Ю. В. Дмитриевский, ред., сост. С. Н. Колесник, ред., сост. В. А. Манилов. Київ : Музична Україна, 1986. 95 партит. (с.).
11. Іванюк В. Інноваційні прийоми гри на гітарі: педагогічний аспект // Актуальні проблеми мистецько-педагогічної освіти. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2018. С. 76–80
12. Кондрашова Л. В. Емоційна домінанта підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності / Лідія Валентинівна Кондрашова // Рідна школа. – 2010. – № 7–8. – С. 14–19.
13. Михайленко М. П. Довідник гітариста / Микола Петрович Михайленко, Фан ДіньТан. – Київ : Fan's company, 1998. – 246 с.
14. Михайленко М. Дилема звуку сучасної класичної гітари // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48с.
15. Михайленко М. Аплікатура як засіб художньої виразності // Гітара в Україні. 2018. № 11. 48 с.
16. Мошак Є. Г. Традиції гітарної музики в контексті європейської музичної культури другої половини ХХ століття : автореф. Дис. канд. мист. / Є. Г. Мошак. – Одеса, 2012. – 16 с
17. Нестерова А. Грані гітари – грані особистості // Гітара в Україні. 2010. № 3. 48 с
18. Олексюк О. М. Діагностика мистецької компетентності здобувачів: пошук методичного інструментарію / Ольга Миколаївна Олексюк // Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – Київ, 2010. – Дод. 4, том V. – 572 с.
19. Прийоми до фінгерстайлу [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.guitartricks.com/techniques.php>
20. Салан К., Цимбал С. Гітара – крок за кроком. Київ, 2016. 171 с.
21. Филиберто Р. Школа гри на бас-гітарі. Частина 1
22. Чеченя К. Мій острів – гітара. Київ : Музична Україна, 2015. 192 с.
23. Чеченя К. Гітара в Україні // Гітара в Україні. № 1. 48 с.
24. Чеченя К. BARRE // Гітара в Україні. 2010. №3. 48 с. 27. Чеченя К. Гітара на війні // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с. 28. Чеченя К. Арпеджіо // Гітара в Україні. 2015. №8. 48 с.
25. Achard K. History and Development of the American Guitar / Ken Achard. USA – 1990. –Vol.3. – № 3.

– P. 13–14.

26. Du Brock A. Travis Picking: A Guitarist's Guide to Fingerpicking Techniques,
27. Ennio Morricone. Краща музика для саундтреков
28. Funk guitar. The Essential Guide , by Ross Bolton / Leonard Corporation 2001.
29. Funk guitar. Guitar play Along. Vol. 52 / Hal Leonard Corporation. 2001.
30. G. Moore “Blads & blues” / «Guitar College» - 2004. -80 с.
31. Hoe to play Hitchin. Hal Leonard Corporation. 1994. – 57 с.
32. J. S. Bach. For Electric Guitar / Ray Hitchin. Mel Bay Publications, Inc.- 38 с.
33. Jazz Classics for solo Guitar. / Robert B. Yelin. Hal Leonard Corporation. – 1954 – 105 с.
34. Jazz. Vol. Arranged and performed by Jim Roberts / Hal Leonard Corporation. 64 с.
35. Joe Satriani “Balads” сост.: «Guitar College» - 2004 – 104 с.
36. Lighting Blues / сост.: «Guitar College» - 2001 – 220 с.
37. Modern Rock. Guitar Play Along. Vol. 5 / Hal Leonard Corporation. 2001 – 57 с. 42.
38. Musicans insti8tute. Master Trax / Steve Trovato, Paul Farnen, CPP. Belwin, Inc., 1994. – 73 с.
39. Patterns, and Styles Paperback /Andrew Du Brock. – USA : Hal Leonard, 2011. – 60 p.
40. Percussive fingerstyle [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : <https://www.musicradar.com/tuition/guitars/percussivefingerstyle-with-jon-gomm-602201>
41. Peer Gynt.E. Grieg / Editio Musica Budapest. – 42 с.
42. Pop/Rock Guitar Play Along. Vol.4 Hal Leonard Corporation. 1976. – 50 с.
43. Rockability Vol 20. Guitar Play Along./ Hal Leonard Corporation. – 56 с.
44. Taylor J. Toneproduction on classical guitar / JohnTaylor. – London : Musical News ServicesLtd, 1978. – 80 p.
45. Tennant S. Pumping Nylon / Scott Tennant.–Van Huys : Alfred PublishingCompany, 1998.– 95 p.

Допоміжна

1. Бернат Ф.Ф. Загальноєвропейський еталон гітарного виконавства та специфіка його національних втілень: дис...канд. мистецтвознавства: 17.00.03; Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського. Харків, 2019. 205 с.
2. Білецька М., Сопіна Я. Історіогенеза класичної гітарної школи в Україні. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. 2018. № 1. С. 23-28.
3. Блажевич В. Еволюція розвитку виконавських традицій гітарного мистецтва у вітчизняному культурно-освітньому просторі. Естетика і етика педагогічної дії. Київ- Полтава, 2017. Вип. 15. С. 107-115.
4. Блажевич В.О. Музично-виконавські традиції західноєвропейської гітарної школи. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 квітня 2016 року, м. Київ. Київ, 2016. С.353-360.
5. Гриненко С. М. Гітарні фестивалі та конкурси 2020 року: офлайн та онлайн-формат. Молодий вчений, 2020. №9 (85). С. 4-8.
6. Гриненко С. М. Значення майстер-класів для формування вітчизняних гітарних шкіл (на прикладі Півдня України). East European Scientific Journal, 2020 № 9 (61), part 1. С. 15-18. Гриненко С. М. Композиторський доробок в гітарному мистецтві Півдня України. Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України XXI століття: зб. матеріалів Міжнар. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. Київ: НАКККіМ, 2017. С. 57-59.
7. Jamey Aebersold Школа на Элгитаре. Будапешт 1999г.
8. Джаз в ритмі самби. Музична Україна.
9. Етюди для 6-ти струнної гітари на різнівиди техніки. Київ. Музична Україна
10. Кір'янов Н. Г. "Мистецтво гри на 6-ти струнній гітарі. Ч.1,2,3,4
11. Михайленко, М.П. Довідник гітариста [Текст] / Н. П. Михайленко, ФанДинь Тан. - К. : [б.и.], 1998. - 246 с.
12. Михаськова М. А. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя музики : дис. канд. пед. наук / Михаськова Марина Анатоліївна. – Київ, 2007. – 235 с.
13. Посібник з творів М. Вербицького для гітари. Guitarre № 16 / упор. В. Л. Сидоренко. Львів: СПОЛОМ, 2008. 119 с
14. Салан К.О., Цимбал С.В. Гітара – крок за кроком: Навч.-реперт. посіб. для гітаристівпочатківців / уп. К.О.Салан, С.В. Цимбал. К. : Тонар, 2016 р. 171 с
15. Симоненко В. С. Мелодії джаза. Антологія. Изд. 4, перераб., доп. Київ : Музична Україна, 1984. 319 с.

16. Ткаченко В. М. Володимир Доценко і його гітарна школа. Культура України, 2015. № 51. С. 118-127.
17. Ткаченко В. Універсалізм і специфіка музичного мислення у стилях гітарної творчості 1880 – 1990 років : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства:17.00.03; Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2013. 16 с.
18. Тормахова А. Специфіка взаємодії культурних інститутів та проектів в сучасному українському просторі. Університетська кафедра. Київ: КНЕУ, 2016. №5. С. 7-14
19. Ходаковський О. В. Традиції та авангард у сучасних композиціях для гітари. Презентації творів Йо Спорка (Jo Sprogk) та Андрія Крижанівського на сценах Житомира. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 2011. Вип. 31. С. 107-118.
20. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Науково-популярне видання. Суми: Собор, 2002. 184 с.
21. Хорошавіна О. Актуальні питання сучасного академічного гітарного виконавства. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ, 2009, Вип. 82. С. 61-68.
22. Чеченя К. А. Практичний курс освоєння сучасної технології гри на гітарі (Гітарні перспективи). Оригінальні твори для гітари соло та ансамблів малих форм: навч. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 62 с.

Політика освітнього компоненту

В процесі вивчення курсу здобувачі формують загальні та фахові компетентності, знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності, здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, вивчають характеристики основних принципів та методів інструментального навчання, формування виконавських навичок.

Протягом вивчення освітнього компоненту «Додатковий інструмент за видами, вокал» здобувачі освіти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички, отримані на базі освітньої програми молодшого спеціаліста та на основі повної загальної освіти.

У процесі вивчення дисципліни «Додатковий інструмент за видами, вокал» здобувачі вищої освіти формують професійний інтерес до проблем інструментального виконавства, системи теоретичних і практичних знань, оволодівають основними виконавськими вміннями та навичками гри на додатковому музичному інструменті для подальшого використання в майбутній професійній діяльності; розвивають комплекс музичних здібностей (гармонічний та поліфонічний слух, музично-виконавське мислення, музичну пам'ять, відчуття метро-ритму, виконавську волю тощо); засвоюють методичні настанови, які характерні для процесу початкового навчання гри на додатковому музичному інструменті; поступово і наполегливо ускладнюють технічну підготовку; вивчають закономірності використання правильної та раціональної аплікатури та основні етапи роботи над музичним твором; працюють над технікою читання з листа та ескізним вивченням творів на додатковому музичному інструменті; розвивають ініціативність, самостійність та творче мислення; набувають умінь виконання творів різних за стилями та жанрами, пісень шкільного репертуару, гармонізації мелодії, підбору акомпанементу

У результаті вивчення курсу навчальної дисципліни «Додатковий інструмент за видами, вокал» здобувачі вищої освіти

повинні знати:

- сутність використання додаткового інструменту у майбутній професії, проявляти до неї стійкий інтерес;
- специфіку використання інструменту у різних професійних сферах діяльності;

вміти:

- досконало виконувати музичні твори, самостійно вивчати сольний, оркестровий та ансамблевий репертуар;
- проводити репетиційну роботу та брати участь в ансамблевих та оркестрових колективах;
- застосовувати базові теоретичні знання в практичній роботі;
- використовувати інформаційно-комунікативні технології для вдосконалення виконавської діяльності;
- самостійно визначати завдання професійного та особистого розвитку, займатись самоосвітою, усвідомлено планувати підвищення своєї кваліфікації;

володіти:

- історичними відомостями про інструмент та спеціальною музичною термінологією;
- навиками гри на додатковому інструменті;

- різними видами техніки в сольному та ансамблевому виконавстві;
- базовими знаннями щодо вибору необхідного репертуару.

Політика контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі диференційованого заліку або екзамену. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як

результатів опанування навчального курсу.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з освітнього компоненту

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 1		модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	модуль 3		модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	5	25	5	25
Практична робота	5	25	5	25
Опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік Творчий показ	1	20	1	20
Разом	17	100	17	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, F).

Оцінка балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)

35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення. Здобувач, що одержав на атестаційному іспиті незадовільну оцінку, відраховується з Академії лише після поновлення допускається до повторного складання екзамену в наступному році. Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час атестаційного іспиту, має право звернутися до апеляційної комісії у день оголошення результату оцінювання. Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувач вищої освіти, який подав апеляцію, має право бути присутнім при розгляді своєї заяви.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Обрані освітні компоненти з атласу вибіркового дисциплін вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження на навчальний рік та/або термін вивчення освітнього компоненту, що визначений навчальним планом. Після формування індивідуального навчального плану здобувача інформація про вибіркові освітні компоненти вноситься до його індивідуального плану. З цього моменту вибіркові ОК набувають статусу обов'язкових для вивчення. Не допускається зміна обраних ОК після початку навчання здобувача освіти. Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education, платформа Moodle. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.